

Sygn. akt V CSK 125/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSA Jacek Grela

w sprawie z powództwa M. Ł.
przeciwko H. H. D., L. S.-G., P.G. spółce jawnej z siedzibą w K.
o ochronę dóbr osobistych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 stycznia 2015 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 2 października 2013 r.,

- 1. oddała skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka M. Ł. domagała się zasądzenia od strony pozwanej H. H. D., L. S. – G., P. G. sp.j. w K. kwoty 70.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych do wystawy „Z. ”. Powódka zażądała także opublikowania przez stronę pozwaną oświadczenia w formie i o treści wskazanej w pozwie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 6 lipca 2010 r. Sąd Okręgowy we W. uwzględnił powództwo w całości. Po wniesieniu przez stronę pozwaną sprzeciwu, wyrokiem z dnia 10 maja 2013 r. uchylił wyrok zaoczny, zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 20.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 2 lutego 2010 r. i nakazał stronie pozwanej, aby zamieściła w lokalnym dodatku do „Gazety [...]” - „Gazety [...]” oświadczenie o wskazanej w wyroku treści oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Ustalił, że strona pozwana prowadzi działalność gospodarczą w dziedzinie reklamy od 2008 r. Współpracuje z właścicielem Galerii D. Powódka skontaktowała się z T. W. (ówczesnym dyrektorem Galerii D.), któremu uprzednio przekazała sporządzony wraz z A. J. folder z propozycją instalacji. Z uwagi na zainteresowanie projektem, na bazie pierwszego folderu, powódka i A. J. przygotowały folder bardziej rozbudowany, który obejmował konkretne instalacje - pokój A., labirynt, przykłady różnych złudzeń optycznych, krzywe lustra, pokoje cieni; drugi folder przypominał poprzedni, jednak został sporządzony w formacie A3 i zawierał więcej instalacji. Powódka gotową propozycję przedstawiła we wrześniu 2004 r. T. W. wraz z propozycją materiałów, kosztorysem i rysunkami instalacji. Powódka uzgodniła z T. W., że należne wynagrodzenie powinno wynosić 25.000 zł z tytułu praw autorskich - niezależnie kosztów wykonania instalacji. T. W. polecił oczekiwanie na kontakt w sprawie realizacji wystawy, a powódka pozostawiła mu 3 kolorowe kopie folderu; realizacja projektu była przewidziana na 2006 r. T. W. przekazał agencji L. S. – G. projekt powódki, zobowiązując osoby prowadzące agencję do nawiązania kontaktu z powódką i do przeprowadzenia rozmowy o współpracy, a następnie poinformował powódkę, że wycofał akcję z planu reklamowego Galerii D. na 2006 r. Powódka zgłosiła się po odbiór pozostawionych

folderów; wydano jej dwa z trzech. Powódka zwróciła się do T. W. o zwrot trzeciego folderu uprzedzając, że w przypadku wykorzystania projektu bez jej zgody, będzie dochodziła ochrony praw autorskich. W odpowiedzi T. W. wskazał, że żadne z ujętych w projekcie zjawisk nie zostało przez powódkę wymyślone ani odkryte, albowiem tego rodzaju instalacje odbywają się w niemieckich centrach handlowych. Ostatecznie wystawa zorganizowana przez L. S., H. D. i P. G. odbyła się w Galerii D. w okresie 2 - 11 lutego 2007 r. Na wystawie zostały zaprezentowane następujące instalacje: pokój A., krzywe zwierciadła, ambigramy, stereogramy, figura nierealna, labirynt. Pokój A. i krzywe lustro zostały ustawione w miejscach uprzednio proponowanych przez powódkę. Labirynt miał inną formę. Wystawa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem klientów, zwiększając ich liczbę. Za największą atrakcję wystawy został uznany pokój A. Za zorganizowanie wystawy L. S. – G. otrzymała kwotę 95.160 zł. Następnie obecni współnicy strony pozwanej przygotowali wystawę w Galerii K. Wyrokiem z 31 grudnia 2008 r., Sąd Okręgowy we W. nakazał spółce zarządzającej Galerią D. we W., aby opublikowała oświadczenie, usuwające skutki naruszenia autorskich prawa majątkowych powódki do projektu autorskiego oraz zasądził na rzecz powódki kwotę 50.000 zł tytułem odszkodowania za zawinione naruszenie praw autorskich. Sąd Okręgowy uznał, że opracowany przez powódkę projekt wystawy edukacyjnej stanowił utwór, do którego powódce przysługują prawa autorskie.

W dniu 29 stycznia 2009 r. strona pozwana zaproponowała współpracę Galerii P. i zorganizowanie jednej z wystaw tematycznych w okresie letnim. Wynagrodzenie strony pozwanej miało wynieść 35.850 zł. Powódka nawiązała współpracę z podmiotem zarządzającą Galerią Pe. w P., zgłaszając się do niej z propozycją zorganizowania wystawy „J. ”, która spotkała się zainteresowaniem. W toku negocjacji uzgodniono, że wynagrodzenie powódki z tytułu praw autorskich wynosić będzie ok. 35.000 zł, bez kosztów instalacji. Powódka rozpoczęła prace związane z przystosowaniem przestrzeni w tej galerii, wstępne pomiary poprawione kosztorysu. Przygotowywała część wizualną. Wystawa miała zostać zorganizowana do końca roku 2009. W zaplanowanym terminie w Galerii P. odbyła się wystawa prezentowana przez pozwaną spółkę. Ekspozowane były na niej podobne do wystawy powódki elementy. W związku z wystawą zorganizowaną w Galerii P.,

zarząd Galerii Pe. zrezygnował z realizacji projektu i zaproponował powódce przygotowanie innego. Pismem z dnia 29 października 2009 r. powódka wezwała zarządców Galerii P. do zaniechania dalszego naruszania przysługujących jej praw autorskich poprzez zaprzestanie organizowania wystawy „W.”, zapłaty 70.000 zł oraz zamieszczenia oświadczenia o przeprosinach w Gazecie [...]. W odpowiedzi z dnia 2 listopada 2009 r. zarządca wskazał, że wystawa zorganizowana została za pośrednictwem strony pozwanej i do niej należy kierować ewentualne roszczenia. Pismem z dnia 10 listopada 2009 r. strona pozwana poinformowała powódkę, że prawa autorskie do „W.” należą do niej i wezwała powódkę do zaprzestania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat przysługujących jej praw autorskich. W ocenie Sądu Okręgowego przygotowany przez powódkę projekt stanowił utwór w rozumieniu art. 1 prawa autorskiego. Strona pozwana posłużyła się utworem powódki, powielając koncepcję wystawy opracowanej przez powódkę.

Sąd Apelacyjny, wyrokiem z dnia 2 października 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił żądanie pozwu. Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, nie podzielił jednak jego oceny prawnej, mimo uznania, że instalacja powódki stanowiła utwór podlegający ochronie na podstawie prawa autorskiego.

Skarga kasacyjna powódki została oparta na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania skarżąca zarzuciła obrazę art. 168 § 1 w zw. z art. 133 § 2a k.p.c. oraz art. 365 § 1 k.p.c., a w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego obrazę art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. Nr 24 poz. 83 ze zm., dalej: pr. aut.) oraz art. 79 ust. 1 pr. aut. W oparciu o te zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie żądania pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zawarte w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia przepisów postępowania były nieuzasadnione. Ich przedmiotem mogą być uchybienia przepisom postępowania, których dopuścił się sąd drugiej instancji w postępowaniu, w którym

zapadło orzeczenie zaskarżone skargą kasacyjną. Tymczasem zarzut naruszenia art. 168 § 1 w zw. z art. 133 § 2a k.p.c. przez niezasadne przywrócenie stronie pozwanej terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego dotyczy czynności, której dokonał sąd pierwszej instancji. Natomiast w postępowaniu apelacyjnym ta kwestia nie była ponownie rozstrzygana z uwagi na rodzaj zarzutów zawartych w apelacji powódki. Pozbawiony uzasadnionych podstaw był także zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie. Sąd Apelacyjny wskazał wyraźnie, że przy rozpoznaniu sprawy jest związany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we W. z dnia 31 grudnia, i w związku z tym uznał za oczywiste, że powódce przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu „Z.". Wbrew stanowisku skarżącej nie wyraził oceny, aby nie przysługiwała jej ochrona w razie zorganizowania w oparciu o ten projekt wystawy w innej galerii handlowej niż galeria przewidziana w tym projekcie (Galeria D. w W.). Sąd Apelacyjny po rozważeniu szczególnych cech utworu, za który uznał instalację wykorzystującą zjawiska optyczne, uznał, że zorganizowana przez stronę pozwaną w 2009 r. w Galerii P. „W.", wykorzystująca znane zjawiska optyczne nie miała cech wyróżniających wystawę „Z. " i nie stanowiła wykorzystania utworu powódki w innym miejscu, inaczej niż ocenił to Sąd Okręgowy we W. w przypadku porównania utworu powódki z wystawami zorganizowanymi w 2007 r. w Galerii D. w W. i Galerii K. w K. Z tego względu odmówił przyznania ochrony powódce, co nie świadczy o niezastosowaniu art. 365 § 1 k.p.c.

Nieuzasadniona była także podstawa naruszenia prawa materialnego. Zarzut naruszenia art. 2 ust 2 Prawa autorskiego przez jego błędną subsumcję, został sformułowany w oparciu o twierdzenie skarżącej, że strona pozwana „stworzyła utwór w oparciu o utwór powódki, do wykorzystania którego pozwana nie uzyskała zezwolenia" oraz twierdzenie, że „W." powstała w oparciu o projekt „który powstał w wyniku nieuprawnionego wykorzystania projektu powódki". Te stwierdzenia odnoszą się bezpośrednio do sfery ustaleń faktycznych. Wymaga zatem podkreślenia, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami, których dokonał sąd drugiej instancji, a przedmiotem zarzutów w skardze kasacyjnej nie mogą być zarzuty kwestionujące ustalenia faktyczne oraz ocenę dowodów, której dokonał sąd drugiej instancji. Ustalenia, których dokonał Sąd Apelacyjny nie wskazują, aby

strona pozwana wykorzystwała projekt powódki i w oparciu o ten projekt zorganizowała „W.". Jak już wyżej wskazano, Sąd Apelacyjny przyjął, że strona pozwana stworzyła własny utwór, wykorzystujący jedynie powszechnie znane zjawiska optyczne, wykorzystane wcześniej w utworze powódki. Podstawą zarzutu naruszenia prawa materialnego nie mogą być w żadnym razie powoływane przez stronę okoliczności faktyczne będące wyłącznie wynikiem jej własnej oceny przeprowadzonych dowodów.

Wbrew stanowisku skarżącej Sąd Apelacyjny nie wyraził także oceny, że plagiat utworu powódki byłby możliwy jedynie w przypadku wykorzystania wszystkich elementów twórczych jej utworu, co prowadziłoby według skarżącej do stwierdzenia, że nie doszło do naruszenia jej praw w przypadku każdego wykorzystania projektu powódki w innej przestrzeni handlowej. Sąd Apelacyjny stwierdził wyraźnie, że w jego ocenie skorzystanie przez innego twórcę z elementów utworu, które stanowią zjawiska lub przedmioty powszechnie znane i dostępne, nie może być traktowane jako naruszenie praw autorskich do innej „instalacji", w której posłużono się takimi zjawiskami lub przedmiotami, dokonując ich odmiennej kompilacji stanowiącej wyraz własnej myśli twórczej. W jego ocenie wkładem twórczym powódki było oryginalne zestawienie znanych zjawisk optycznych oraz umiejscowione w ściśle określonej przestrzeni, z wykorzystaniem istniejących w niej warunków fizycznych. Sąd Apelacyjny uznał, że strona pozwana zorganizowała różniącą się od utworu powódki wystawę „opartą na innym, twórczym zestawieniu przedmiotów, z których częściowo korzystała powódka". Wyraził także pogląd, że wykorzystanie przez stronę pozwaną samej koncepcji wystawy zorganizowanej w galerii handlowej nie naruszałoby praw autorskich powódki. Ta ocena nie uzasadniała zarzutu błędnej wykładni art. 79 ust. 1 Prawa autorskiego sformułowanego w skardze kasacyjnej powódki.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 2 i 398²¹ k.p.c.

